

ZOZNAM ZAKÁZANÝCH LÁTOK A METÓD 2006

MEDZINÁRODNÁ NORMA

Úradný oficiálny text *Zoznamu zakázaných látok a metód* bude aktualizovať WADA a je publikovaný v slovenčine a v angličtine. V prípade akéhokoľvek rozporu medzi slovenskou a anglickou verziou je rozhodujúce anglické znenie.

Tento zoznam je platný s účinnosťou od 1. januára 2006.

ZOZNAM ZAKÁZANÝCH LÁTOK A METÓD 2006

Platný od 1. januára 2006

Použitie akéhokoľvek lieku má byť obmedzené na lekársky odôvodnené indikácie.

TRVALO ZAKÁZANÉ LÁTKY A METÓDY (POČAS SÚŤAŽE AJ MIMO SÚŤAŽE)

ZAKÁZANÉ LÁTKY

SI. ANABOLICKÉ LÁTKY

Anabolické látky sú zakázané.

1. Anabolické androgénne steroidy (AAS)

a) Exogénne* AAS sú:

1-androstendiol (5 α -androst-1-én-3 β , 17 β -diol); **1-androsténdión** (5 α -androst-1-én-3,17-dión); **bolandiol** (19-norandrosténdiol); **bolasterón**; **boldenón**; **boldión** (androsta-1,4dién-3, 17-dión); **calusterón**; **clostebol**; **danazol** (17 α -etnyl-17 β -hydroxyandrost-4-én(2,3-d]isoxazol); **dehydrochlormetyltestosterón** (4-chlor-17 β -hydroxy-17 α -metylandrosta-1,4-dién-3-ón); **desoxymetyltestosterón** (17 α -metyl-5 α -androst-2-én-17 β -ol); **drostanolón**; **etylestrenol** (19-nor-17 α -pregn-4-én-17-ol); **fluoxymesterón**; **formebolón**; **furazabol** (17 β -hydroxy-17 α -metyl-5 α -androstano(2,3-c]-furazán); **gestrinón**; 4-hydroxytestosterón (4,17 β -dihydroxyandrost-4-én-3-ón); **mestanolón**; **mesterolón**; **metenolón**; **metandienón** (17 β -hydroxy-17 α -metylandrosta-1,4-dién-3-ón); **metandriol**; **metasterón** (2 α , 17 α -dimetyl-5 α -androstán-3-ón-17 β -ol); **metyldienolón** (17 β -hydroxy-17 α -metylestra-4,9-dién-3-ón); **metyl-1-testosterón** (17 β -hydroxy-17 α -metyl-5 α -androst-1-én-3-ón); **metylnortestosterón** (17 β -hydroxy-17 α -metylestra-4-én-3-ón); **metyltrienolón** (17 β -hydroxy-17 α -metylestra-4,9,11-trién-3-ón); **metyltestosterón**; **mibolerón**; **nandrolón**; **19-norandrosténdión** (estr-4-én-3,17-dión); **norboletón**; **norclostebol**; **noretandrolón**; **oxabolón**; **oxandrolón**; **oxymesterón**; **oxymetolón**; **prostanazol** ([3,2-c] pyrazolo-5 α -etioallocholán-17 β -tetrahydropyranol); **quinbolón**; **stanozolol**; **stenbolón**; **1-testosterón** (17 β -hydroxy-5 α -androst-1-én-3-ón); **tetrahydrogestrinón** (18 α -homo-pregna-4,9,11-trién17 β -ol-3-ón); **trenbolón** a iné látky s podobnou chemickou štruktúrou alebo podobnými biologickými účinkami.

b) Endogénne** AAS sú:

androsténdiol (androst-5-én-3 β ,17 β -diol); **androsténdión** (androst-4-én-3,17-dión); **dihydrotestosterón** (17 β -hydroxy-5 α -androstán- 3-ón); **prasterón** (dehydroepiandrosterón, DHEA); **testosterón** a nasledujúce metabolity a izoméry:

5 α -androstán-3 α , 17 α -diol; **5 α -androstán-3 α** , 17 β -diol; **5 α -androstán-3 β** , 17 α -diol; **5 α -androstán-3 β** , 17 β -diol; **androst-4-én-3 α** , 17 α -diol; **androst-4-én-3 α** , 17 β -diol; **androst-4-én-3 β** , 17 α -diol; **androst-5-én-3 α** , 17 α -diol; **androst-5-én-3 α** , 17 β -diol; **androst-5-én-3 β** , 17 α -diol; **4-androsténdiol** (androst-4-én-3 β , 17 β -diol); **5-androsténdión** (androst-5-én-3, 17-dión); **epi-dihydrotestosterón**; **3 α -hydroxy-5 α -androstán-17-ón**; **3 β -hydroxy-5 α -androstán-17-ón**; **19-norandrosterón**; **19-noretiocholanolón**.

Ak je telo schopné produkovať androgénny steroid prirodzenou cestou, možno predpokladať, že vzorka obsahuje túto zakázanú látku, ak sa koncentrácia zakázanej látky alebo jej metabolitov alebo indikátorov alebo ak sa akýkoľvek iný prislúchajúci pomer vo vzorke športovca odchyľuje od rozmedzia hodnôt, ktoré sa normálne vyskytujú v ľudskom organizme, do tej miery, že nezodpovedajú normálnej endogénnej produkcii. Vzorka sa nebude považovať za vzorku s obsahom zakázanej látky v prípade, ak športovec preukáže, že koncentrácia zakázanej látky alebo jej metabolitov alebo indikátorov alebo prislúchajúci pomer vo vzorke športovca je fyziologická alebo je dôsledkom patologického stavu.

Ak na základe akejkoľvek spoľahlivej analytickej metódy (napr. IRMS) možno preukázať, že zakázaná látka vo vzorke športovca je exogénneho pôvodu, laboratórium nahlási vzorku ako pozitívnu vo všetkých prípadoch a pri akejkoľvek koncentrácii. V takom prípade nie je potrebné vykonať ďalšie vyšetrenia.

Aj keď sa výsledok analýzy nelíši od rozmedzia hodnôt vyskytujúcich sa u ľudí a spoľahlivá analytická metóda (napr. IRMS) nepreukázala exogénny pôvod látky, ale existujú závažné známky možného použitia zakázanej látky, ako napr. porovnanie s referenčnými profilmi steroidov, vykoná príslušná antidopingová organizácia ďalšie vyšetrenia porovnaním výsledkov predchádzajúcich kontrol alebo vykonaním ďalších testov, aby sa preukázalo, či je výsledok spôsobený fyziologickým alebo patologickým stavom alebo je spôsobený zakázanou látkou exogénneho pôvodu.

Keď laboratórium oznámilo pomer T/E vyšší ako štyri (4) k jednej (1) a nejaká spoľahlivá analytická metóda (napr. IRMS) nepreukázala exogénny pôvod látky, vykoná sa ďalšie porovnanie výsledkov predchádzajúcich kontrol alebo sa vykonajú ďalšie testy, aby sa preukázalo, či je výsledok spôsobený fyziologickým alebo patologickým stavom alebo je spôsobený *zakázanou látkou* exogénneho pôvodu. Ak spoľahlivá analytická metóda (napr. IRMS) preukázala exogénny pôvod *zakázanej látky*, nie je potrebné ďalšie vyšetrenie a bude sa považovať za preukázané, že *vzorka* obsahuje *zakázanú látku*. Ak sa nepoužila spoľahlivá analytická metóda (napr. IRMS) a nie sú k dispozícii minimálne 3 predchádzajúce testy, príslušná antidopingová organizácia v najbližších 3 mesiacoch športovca minimálne trikrát vyšetrí bez predchádzajúceho oznámenia. V prípade, ak longitudinálny profil športovca, ktorý sa podrobil následným vyšetreniam, nie je fyziologicky normálny, výsledok sa oznámi ako *pozitívny nález*.

V extrémne ojedinelých individuálnych prípadoch môže sa vo vzorke moču dokázať prítomnosť boldenónu endogénneho pôvodu vo veľmi nízkych koncentráciách (ng/ml). Ak laboratórium takúto veľmi nízku koncentráciu boldenónu nahlásilo a spoľahlivá analytická metóda (napr. IRMS) nepreukázala jeho exogénny pôvod, vykoná sa porovnanie výsledkov predchádzajúcich kontrol alebo sa vykonajú ďalšie testy. Ak sa nepoužila spoľahlivá analytická metóda (napr. IRMS), príslušná *antidopingová organizácia* v najbližších 3 mesiacoch športovca minimálne trikrát vyšetrí bez predchádzajúceho oznámenia. V prípade, ak longitudinálny profil športovca, ktorý sa podrobil následným vyšetreniam, nie je fyziologicky normálny, výsledok sa oznámi ako *pozitívny nález*.

V prípade, že laboratórium nahlásilo *pozitívny laboratórny výsledok* 19-norandrosterónu, bude sa to pokladať za vedecký a presvedčivý dôkaz exogénneho pôvodu *zakázanej látky*. V takom prípade nie je potrebné robiť ďalšie vyšetrenia.

V prípade, že športovec nie je ochotný spolupracovať pri vyšetreniach, *vzorka športovca* sa bude považovať za vzorku obsahujúcu *zakázanú látku*.

Iné anabolické látky sú najmä:

clenbuterol, tibolón, zeranol, zilpaterol.

Na účely tohto odseku:

* „Exogénny“ sa vzťahuje na látku, ktorú ľudský organizmus nedokáže produkovať prirodzeným spôsobom.

** „Endogénny“ sa vzťahuje na látku, ktorú ľudský organizmus dokáže produkovať prirodzeným spôsobom.

S2. HORMÓNY A PRÍBUZNÉ LÁTKY

Zakázané sú nasledujúce látky vrátane ďalších látok s podobnou chemickou štruktúrou alebo s podobnými biologickými účinkami a ich uvoľňujúce faktory:

- 1. Erythropoetín (EPO).**
- 2. Rastový hormón (hGH), inzulínu podobné rastové faktory (napr. IGF-1), mechano rastové faktory (MGFs).**
- 3. Gonadotropín (LH, hCG), zakázaný iba u mužov.**
- 4. Inzulín.**
- 5. Kortikotropín.**

Ak *športovec* nemôže dostatočne preukázať, že koncentrácia je fyziologická alebo spôsobená patologickým stavom, *vzorka* sa bude považovať za vzorku obsahujúcu *zakázanú látku* (ako je už uvedené) v prípade, ak koncentrácia *zakázanej látky* alebo jej metabolitov alebo akýchkoľvek prislúchajúcich pomerov alebo indikátorov vo *vzorke športovca* prekročí do tej miery hodnoty normálne stanovované v ľudskom organizme, že nezodpovedajú normálnej endogénnej produkcii.

Ak laboratórium zistilo použitím spoľahlivej analytickej metódy, že *zakázaná látka* je exogénneho pôvodu, znamená to, že *vzorka* obsahuje *zakázanú látku*, a laboratórium oznámi *pozitívny výsledok*.

Prítomnosť ďalších látok s podobnou chemickou štruktúrou alebo podobnými biologickými účinkami, diagnostických indikátorov alebo uvoľňujúcich faktorov uvedeného hormónu alebo akýkoľvek iný dôkaz, ktoré indikujú, že stanovená látka je exogénneho pôvodu, sa považuje za dôkaz užitia *zakázanej látky* a nahlási sa ako *pozitívny analytický nález*.

S3. BETA-2 AGONISTY

Všetky prípravky s obsahom beta-2 agonistov a ich D- a L-izomérov sú zakázané.

Výnimkou je formoterol, salbutamol, salmeterol a terbutalín, ak sa podávajú v inhalačnej forme. Vyžadujú si udeľenie terapeutickú výnimku skráteným postupom.

Napriek udeleniu akejkoľvek formy terapeutickú výnimky sa považuje nález salbutamolu (voľný plus glukuronid) v koncentrácii vyššej ako 1000 ng/ml za *pozitívny analytický nález*, ak športovec nepreukáže, že abnormálny výsledok bol spôsobený terapeutickým inhalačným podaním salbutamolu.

S4. LÁTKY S ANTIESTROGÉNNYM ÚČINKOM

Zakázané sú najmä tieto skupiny antiestrogénnych látok:

1. **Inhibítory aromatázy – anastrozol, letrozol, aminoglutetimid, exemestán, formestán, testolaktón.**
2. **Modulátory selektívnych estrogénnych receptorov (SERMs) – raloxifén, tamoxifén, toremifén.**
3. Iné antiestrogénne látky – clomifén, cyklofenil, fufvestrant.

S5. DIURETIKÁ A INÉ MASKOVACIE LÁTKY

1. Maskovacie látky sú najmä:

Diuretiká,* epitestosterón, probenecid, inhibítory alfa-reduktázy (napr. finasterid, dutasterid), expandéry plazmy (napr. albumín, dextran, hydroxyetylškrob).

Diuretiká sú:

acetazolamid, amilorid, bumetanid, canrenón, chlortalidón, kyselina etakrynová, furosemid, indapamid, metolazón, spironolaktón, tiazid (napr. bendroflumetiazid, chlorotiazid, hydrochlorotiazid), triamterén a iné látky s podobnou chemickou štruktúrou alebo podobnými biologickými účinkami (okrem drosperinónu, ktorý nie je zakázaný).

*Terapeutická výnimka je neplatná, ak moč *športovca* obsahuje diuretikum v kombinácii s prahovou alebo podprahovou koncentráciou *zakázanej látky (látok)*.

ZAKÁZANÉ METÓDY

M1. ZVYŠOVANIE PRENOSU KYSLÍKA

Zakazuje sa:

- a) Krvný doping vrátane použitia vlastnej, homológnej alebo heterológnej krvi alebo produktov červených krviniek rôzneho pôvodu.
- b) Umelé zvyšovanie spotreby, prenosu alebo prísunu kyslíka sprostredkovaného perfluorovanými zlúčeninami, efaproxiralom (RSR 13) a modifikovanými hemoglobínovými prípravkami (napr. náhrady krvi na báze hemoglobínu, mikrokapsulové hemoglobínové prípravky) a ďalšie.

M2. CHEMICKÁ A FYZIKÁLNA MANIPULÁCIA

- a) *Falšovanie* alebo pokus o falšovanie s cieľom pozmeniť integritu a platnosť vzoriek odobratých *pri dopingových kontrolách* je zakázané. Patrí sem cievkovanie, náhrada alebo zámena moču a ďalšie.
- b) Intravenózne infúzie sú zakázané okrem legitímnych akútnych lekárskeho ošetrení.

M3. GÉNOVÝ DOPING

Neterapeutické použitie buniek, génov, génových elementov alebo modulácia expresie génov, ktoré sú schopné zvýšiť výkon športovca, sú zakázané.

LÁTKY A METÓDY ZAKÁZANÉ POČAS SÚŤAŽE

Okrem už uvedených skupín S1 až S5 a M1 až M3 sú nasledujúce skupiny počas súťaže zakázané:

ZAKÁZANÉ LÁTKY

S6. STIMULANCIÁ

Zakázané sú tieto stimulanty vrátane oboch ich prípadných optických (D- a L-) izomérov:

Adrafinil, adrenalin,* amfepramón, amifenazol, amfetamín, amfetaminil, benzfetamín, bromantán, carfedón, catín, clobenzorex, kokáin, cropropamid, crotetamid, cyklazodón, dimetylamfetamín, efedrín,*** etamiván, etilamfetamín, etilefrín, famprofazón, fenbutrazát, fencamfamín, fencamín, fenetylín, fenfluramín, fenproporex, furfenorex, heptaminol, isometeptén, levmetamfetamín, meclofenoxát, mefenorex, mefentermín, mesocarb, metamfetamín(D-), metyléndioxyamfetamín, metyléndioxyamfetamín, p-metylamfetamín, metylefedrín,*** metylfenidát, modafinil, niketamid, norfenefrín, norfenfluramín, oktopamín, ortetamín, oxilofrín, parahydroxyamfetamín, pemolín, pentetrazol, fendimetrazín, fenmetrazín, fenprometamín, fentermín, prolintán, propylhexedrín, selegilín, sibutramín, strychnín** a iné látky s podobnou chemickou štruktúrou alebo podobnými biologickými účinkami.****

* Adrenalin podaný s lokálnymi anestetikami alebo jeho lokálna aplikácia (napr. nosná, očná) nie je zakázaný.

** **Katín** je zakázaný, ak jeho koncentrácia v moči je vyššia ako 5 mikrogramov na mililiter.

*** **Efedrín a metylefedrín** sú zakázané, ak koncentrácia v moči ktoréhokoľvek z nich je vyššia ako 10 mikrogramov na mililiter.

**** Látky zahrnuté do Monitorovacieho programu 2006 (bupropión, kofeín, fenylefrín, fenypropamolamín, pipradol, pseudoefedrín, synefrín) sa nepovažujú za *zakázané látky*.

S7. NARKOTIKÁ

Zakázané sú tieto narkotiká:

buprenorfín, dextromoramid, diamorfín (heroín), fentanyl a jeho deriváty, hydromorfón, metadón, morfín, oxycodón, oxymorfón, pentazocín, petidín.

S8. KANABINOIDY

Zakázané sú kanabinoidy (napr. hašiš, marihuana).

S9. GLUKOKORTIKOSTEROIDY

Všetky glukokortikosteroidy sú zakázané, ak sa aplikujú orálne, rektálne, intravenózne alebo intramuskulárne. Ich použitie si vyžaduje predloženie terapeutickú výnimku.

Okrem uvedených prípadov všetky iné spôsoby aplikácie si vyžadujú terapeutickú výnimku skráteným postupom.

Lokálne prípravky podávané pri kožných, ušných, nosných, očných ťažkostiach a ťažkostiach v ústnej dutine nie sú zakázané a nevyžadujú si predloženie žiadnej formy terapeutickú výnimku.

LÁTKY ZAKÁZANÉ V URČITÝCH ŠPORTOCH

P1. ALKOHOL

Alkohol (etanol) je zakázaný len *na súťaži* v týchto športoch. Detekcia sa bude robiť dychovou alebo krvnou skúškou. Prahová hodnota porušenia dopingových smerníc pre jednotlivé federácie je uvedená v zátvorkách.

- Letecké športy (FAI) (0,20 g/l)
- Lukostrelba (FITA, IPC) (0,10 g/l)
- Automobilový šport (FIA) (0,10 g/l)
- Biliard (WCBS) (0,20 g/l)
- Petanque (CMSB, IPC bowls) (0,10 g/l)
- Karate (WKF) (0,10 g/l)
- Moderný päťboj (UIPM) (0,10 g/l)
pre disciplíny so strelbou
- Motocyklový šport (FIM) (0,10 g/l)
- Motorové člny (UIM) (0,30 g/l)

P2. BETA-BLOKÁTORY

Ak nie je špecifikované inak, beta-blokátory sú zakázané len *v súťaži* v týchto športoch:

- Letecké športy (FAI)
- Lukostrelba (FITA, IPC)
(zakázané tiež *mimo súťaže*)
- Automobilový šport (FIA)
- Biliard (WCBS)
- Boby (FIBT)
- Petanque (CMSB, IPC bowls)
- Bridž (FMB)
- Šach (FIDE)
- Curling (WCF)
- Gymnastika (FIG)
- Motocyklový šport (FIM)
- Moderný päťboj (UIPM)
pre disciplíny zahŕňajúce strelbu
- Bowling na 9 kolkov (FIQ)
- Jachting (ISAF),
len súťaže s kormidelníkom
- Strelba (ISSF, IPC)
(zakázané tiež *mimo súťaže*)
- Lyžovanie/snowboard (FIS) skoky na lyžiach,
akrobatické lyžovanie voľný štýl/U-rampa
a snowboard U-rampa/big air
- Zápasenie (FILA)

Beta-blokátory sú najmä:

acebutolol, alprenolol, atenolol, betaxolol, bisoprolol, bunolol, carteolol, carvedilol, celiprolol, esmolol, labetalol, levobunolol, metipranolol, metoprolol, nadolol, oxprenolol, pindolol, propranolol, sotalol, timolol.

ŠPECIFICKÉ LÁTKY*

„Špecifické látky“* sú:

- všetky inhalačné formy beta-2 agonistov okrem clenbuterolu,
- probenecid,
- catín, cropropamid, crotetamid, efedrín, etamivan, famprofazón, heptaminol, isometheptén, levmetamfetamín, meclofenoxat, p-metylamfetamín, metylefedrín, niketamid, norfenefrín, oktopamín, ortetamín, oxilofrín, fenprometamín, propylhexedrín, selegilín, sibutramín,
- kanabinoidy,
- všetky glukokortikosteroidy,
- alkohol,
- všetky beta-blokátory.

* „Zoznam zakázaných látok môže obsahovať špecifické látky, ktoré umožňujú neúmyselné porušenie antidopingových pravidiel pre ich bežnú dostupnosť v liečivých prípravkoch alebo pri ktorých je menšia pravdepodobnosť, že sa úspešne zneužijú ako dopingové látky.“ Porušenie dopingového pravidla užitím takýchto látok môže viesť k zníženiu sankcie pod podmienkou, že „Športovec môže preukázať, že použitie takejto špecifickej látky nebolo úmyselné s cieľom zvýšiť športový výkon“.